

§ 105

Yttrande över remiss - Ökade möjligheter till välfärdsteknik inom äldreomsorgen

Ärendenr 2022/341-1.3.1.5

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar att anta socialförvaltningens yttrande och avge bifogat svar till socialdepartementet.

Sammanfattning av ärendet

Denna promemoria innehåller förslag till en ändring i socialtjänstlagen (2001:453) som innebär att socialnämnden får rätt att använda digital teknik när bistånd ges i form av hemtjänst eller boende i särskilt boende. Exempel på digital teknik är trygghetslarm med gps-funktion, läkemedelsrobotar och kamera för tillsyn i bostaden. Den digitala tekniken ska bara få användas utanför den mänskliga kroppen.

Därutöver lämnas förslag till ändringar i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten. Bland annat föreslås vissa krav på data-skyddsåtgärder vid användning av digital teknik med funktioner som innebär monitorering, sensorering eller positionering. Vidare föreslås informations-säkerhetsstärkande åtgärder som innebär att den personuppgiftsansvarige ska bestämma villkor för tilldelning av behörighet för åtkomst till personuppgifter och kontrollera åtkomst till sådana uppgifter.

Det föreslås också att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ges rätt att meddela närmare föreskrifter om vilken information som ska lämnas till den enskilde inför användningen av digital teknik.

Promemorian är avgränsad till att endast avse socialförvaltningens verksamhet avseende hemtjänst och särskilda boendeformer för äldre. Dock gäller de informationsstärkande åtgärderna för hela socialförvaltningens verksamhet. Samtliga författningsändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Socialförvaltningens yttrande

Generellt delar socialförvaltningen uppfattningen i förslaget till ändringen om att välfärdsteknik i flera avseenden kan bidra till förbättringar i äldreomsorgen. Socialförvaltningen vid Luleå kommun anför i sitt remissvar gällande Ds 2022:4 att ändringarna i lagförslaget är typer av förändringar som stödjer socialtjänstens arbete med att stödja medborgare.

Syftet med ändringarna av lagförslaget är att socialförvaltningen lättare ska kunna verkställa beslut i gråzoner där personer som har sviktande kognitiv förmåga ändå ska kunna ta del av livsförbättrande åtgärder med stöd av ny välfärdsteknik.

Socialnämndens arbetsutskott har 2022-05-12 § 44 föreslagit socialnämnden besluta att anta socialförvaltningens yttrande och avge bifogat svar till socialdepartementet.

Sammanträdet

Socialförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att socialnämnden bifaller förslaget.

Dialog:

Socialförvaltningen har i en projektgrupp med representanter från alla verksamhetsgrenar arbetat med att tolka hur den nya socialtjänstlagen kommer att påverka verksamheternas respektive processer. Föreslagna ändringar möjliggör och underlättar arbeten som varit svårtolkade inom verkställigheten. Teknikutvecklingen har varit snabb med många bra lösningar inom välfärdsteknik men då hamnat i stora och kontroversiella utmaningar med lagrum och samtycke.

Arbetsgruppen har enhälligt tyckt att de föreslagna ändringarna är positiva för socialtjänsten.

Bedömning utvecklingsområde: Ökad jämlikhet

Beslutet har ingen påverkan på utvecklingsområdet.

Bedömning utvecklingsområde: Mer jämställd fördelning av makt och resurser

Beslutet har ingen påverkan på utvecklingsområdet.

Bedömning utvecklingsområde: Minskad klimatpåverkan

Beslutet har ingen påverkan på utvecklingsområdet.

Bedömning utvecklingsområde: Starkare ekonomi för tillväxt

Beslutet har ingen påverkan på utvecklingsområdet.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens förslag avseende yttrande över remiss – ökade möjligheter till användning av välfärdsteknik inom äldreomsorgen, SOC Hid: 2022.1492
- Yttrande - Ökade möjligheter till användning av välfärdsteknik inom äldreomsorgen, SOC Hid: 2022.1493
- Sammanfattning och författningsförslag ur Socialdepartementets promemoria Ds 2022:4, SOC Hid: 2022.1276
- Socialnämndens arbetsutskotts beslut 2022-05-12 § 44, SOC Hid: 2022.1569

Beslutet skickas till

Socialdepartementet

Yttrande över remiss - Ökade möjligheter till användning av välfärdsteknik inom äldreomsorgen

Ärendenr 2022/341-1.3.1.5

Kommunens ställningstagande

Generellt så delar socialförvaltningen uppfattningen i förslaget till ändringen om att välfärdsteknik i flera avseenden kan bidra till förbättringar i äldreomsorgen. Socialförvaltningen vid Luleå kommun anför i sitt remissvar gällande Ds 2022:4 att ändringarna i lagförslaget är typer av förändringar som stödjer socialtjänstens arbete med att stödja medborgare.

Syftet med ändringarna av lagförslaget är att socialförvaltningen lättare ska kunna verkställa beslut i gråzoner där personer som har sviktande kognitiv förmåga ändå ska kunna ta del av livsförbättrande åtgärder med stöd av ny välfärdsteknik.

Sammanfattning

Socialförvaltningen har i en projektgrupp med representanter från alla verksamhetsgrenar arbetat med att tolka hur den nya socialtjänstlagen kommer att påverka verksamheternas respektive processer. Föreslagna ändringar möjliggör och underlättar arbeten som varit svårtolkade inom verkställigheten. Teknikutvecklingen har varit snabb med många bra lösningar inom välfärdsteknik men då hamnat i stora och kontroversiella utmaningar kopplat till lagrum och samtycke.

Arbetsgruppen har enhälligt tyckt att de föreslagna ändringarna är positiva för socialtjänsten.

Kommentarer

5.1.1 Användningen av digital teknik i äldreomsorgen behöver få tydligare lagstöd

Förslag: Det ska i socialtjänstlagen tas in en bestämmelse om att digital teknik får användas när bistånd ges i form av hemtjänst eller boende i särskilt boende. Den digitala tekniken ska bara få användas utanför den mänskliga kroppen.

Luleå kommun bedömer:

Bestämmelsen bör reglera användningen av digital teknik generellt i stället för att reglera användningen av specifika tekniska produkter, teknik gynnsam för brukare och verkställighet utvecklas snabbt och är svårt att underhålla någon slags lista med "godkänd teknik" att användas av verksamheten. Med en ökande del av hemsjukvård kommer även behovet av digital teknik för monitorering på dessa patienter att behövas.

5.2.3 Dataskyddsåtgärder för digital teknik med vissa funktioner

Förslag: Om den digitala teknik som används när bistånd ges i form av hemtjänst eller särskilda boenden för äldre har funktioner som möjliggör monitorering, sensorering eller positionering vid insatsens utförande, ska den personuppgiftsansvarige säkerställa att

1. endast de personuppgifter som är nödvändiga för att uppnå syftet med användningen av tekniken behandlas, och
2. insamlade personuppgifter inte sparas under längre tid än vad som är nödvändigt för att uppnå det ändamål för vilket uppgifterna samlades in.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ges rätt att meddela föreskrifter i fråga om dessa krav.

Luleå kommun bedömer:

Socialförvaltningen håller med om att information som insamlats inte ska sparas längre än vad som behövs för att uppnå syftet med ändamålet, men att regeringen ska ta hänsyn till att det ska finnas möjligheter att spara anonymiserad information kopplat till prediktion eller för forskning.

5.2.4 Förstärkning av säkerhetsåtgärder inom socialtjänsten

Förslag: Den som bedriver verksamhet inom socialtjänsten ska ha följande skyldigheter:

1. Bestämma villkor för tilldelning av behörighet för åtkomst till sådana uppgifter om enskilda som förs helt eller delvis automatiserat. Sådan behörighet ska begränsas till vad som behövs för att fullgöra arbetsuppgifter inom socialtjänsten.
2. Se till att åtkomst till sådana uppgifter om enskilda som förs helt eller delvis automatiserat dokumenteras och kan kontrolleras.
3. Göra systematiska och återkommande kontroller av om någon obehörigen kommer åt sådana uppgifter som förs helt eller delvis automatiserat.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ges rätt att meddela föreskrifter om tilldelning av behörighet för åtkomst till uppgifter som förs helt eller delvis automatiserat, om dokumentation och kontroll av elektronisk åtkomst och i fråga om säkerhetsåtgärder vid helt eller delvis automatiserad behandling av personuppgifter.

Luleå kommun bedömer:

Det är mycket viktigt att det under en övergångstid tillåta informationsägaren och systemleverantörer att inarbeta stöd i system eller anskaffa explicita stödsystem som hanterar eventuella brister i nuvarande system.

5.2.5 Den enskilde ska informeras om personuppgiftsbehandling

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ges rätt att meddela föreskrifter om vilken information som ska lämnas till den registrerade inför användning av digital teknik vid utförandet av insatser i form av hemtjänst eller särskilt boende för äldre.

Luleå kommun bedömer:

Socialförvaltningen är positiva till att man tar fram informationsmaterial som minimerar förvirring för de som ska konsumera informationen. När förslaget genomförs är det av stor vikt att informationen är proportionell till skyldigheten och är anpassad utifrån den digitala tekniken.

6. Ikraftträdande

Samtliga författningsändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Luleå kommun föreslår:

Eftersom behoven är stora av digitalisering av vård och omsorg av äldre, föreslår socialförvaltningen att tidigarelägga tidsplanen. Det är av största vikt att lagen träder i kraft så snart det är möjligt, att lagförslaget genomförs är av betydande nytta för verkställighet och omsorgstagare.

För Luleå Kommun socialförvaltningen

Ansvarig: Stig Gabrielsson

Ansvarig titel: IT-utvecklare